

Chiến Tranh và Đàn Áp làm cho Người Dân Iran Lo Lắng Nhiều Hơn

[Iranians fear sharpening pressure after war and crackdown](#)

Reuters - Hướng Dương phiên dịch

Sau nhiều tuần lễ bị Mỹ và Israel thả bom và sau cuộc đàn áp biểu tình đẫm máu hồi tháng Giêng người dân Iran đang cố gắng sống như bình thường, nhưng họ vẫn lo lắng về tương lai vì thiệt hại do các cuộc không kích và mạng internet bị cắt gây ảnh hưởng đến cuộc sống. Trong khi các cuộc đàm phán về ngừng bắn và thỏa thuận chấm dứt xung đột đang diễn ra, các cửa hàng, các nhà hàng và văn phòng hành chính vẫn mở cửa. Vào những buổi sáng mùa xuân nắng đẹp, các công viên trong thành phố nhộn nhịp với những gia đình đi rong chơi và những thanh niên chơi thể thao, trong khi nhiều người khác tụ tập tại các quán cà phê ven đường. Nhưng đằng sau khung cảnh yên bình đó, kinh tế Iran đang bị phá sản và người dân lo sợ một cuộc đàn áp mới của chính phủ và họ tức giận về các cuộc không kích gây bao tàn phá.

Những khó khăn đã gây ra tình trạng bất ổn quy mô hồi tháng Giêng dường như sẽ tái diễn tồi tệ hơn. Ngoại trưởng Iran hôm thứ Sáu cho biết eo biển Hormuz đã được mở cửa sau thỏa thuận ngừng bắn với Lebanon, trong khi Tổng thống Mỹ Donald Trump nói rằng ông tin rằng một thỏa thuận chấm dứt chiến tranh Iran sẽ sớm đạt được.

Áp Lực Gia Tăng Khi Chế Độ Thần Quyền Vẫn Tồn Tại Gây Nhiều Lo Lắng

"Chiến tranh sẽ kết thúc, nhưng đó là lúc những vấn đề thực sự của chúng tôi bắt đầu. Tôi sợ rằng nếu chế độ đạt được thỏa thuận với Hoa Kỳ, họ sẽ gia tăng đàn áp người dân thường," Fariba, 37 tuổi, người tham gia vào cuộc bạo loạn hồi tháng Giêng, nói với Reuters qua điện thoại từ Iran. "Người dân chưa quên những tội ác của chế độ hồi tháng Giêng, và nhà nước không quên rằng người dân không muốn bị như thế. Nhà nước đang tự kiểm chế vì họ không muốn phải đồng thời đối mặt với cuộc nổi dậy trong nước." - bà nói.

Theo con số chính quyền đưa ra, các vụ ném bom đã giết chết hàng nghìn người, kể cả những người chết tại một trường học vào ngày đầu tiên của cuộc xung đột. Nó cũng đã phá hủy cơ sở hạ tầng trên khắp đất nước, gây ra nguy cơ thất nghiệp hàng loạt.

Sau nhiều tuần bị oanh tạc dữ dội mà vẫn tồn tại và vẫn làm chủ nguồn cung cấp dầu cho toàn cầu, chế độ cách mạng thần quyền của Iran vẫn vững chắc như trước. "Người Iran hiểu rằng cuộc chiến này sẽ không lật đổ được chế độ mà nó lại khiến cuộc sống về mặt kinh tế của họ sau này tồi tệ hơn nhiều", Omid Memarian, nhà phân tích về Iran tại viện nghiên cứu độc lập Dawn có trụ sở tại Mỹ, cho biết. "Quân đội sẽ không hạ vũ khí. Họ sẽ vẫn còn đó và cuộc chiến sẽ đẫm máu. Nó sẽ rất tốn kém mà không có triển vọng về một tương lai tốt đẹp hơn", ông nói thêm.

Tuần này, tại khu vực giàu có ở phía bắc Tehran, hãng truyền hình Reuters đã phỏng vấn nhiều thanh niên Iran về chiến tranh và những lo ngại của họ. Các hãng truyền thông nước ngoài tại Iran phải tuân thủ những quy định của Bộ Văn Hóa và Chỉ Đạo Hồi giáo, cơ quan quản lý báo chí và cấp phép hoạt động.

Mehtab, làm việc tại một công ty tư nhân và yêu cầu giấu tên, cho biết tình hình có thể tồi tệ hơn do ảnh hưởng của chiến tranh và nhiều năm trừng phạt và bị cô lập. "Tôi không muốn nói rằng mọi chuyện vẫn bình thường, tuy nhiên là một người Iran đã trải qua một quá khứ như vậy, thì hiện tại không quá tệ. Chúng tôi có thể sống được," cô nói. Quan điểm đó không được chia sẻ bởi những người Iran mà Reuters liên lạc qua điện thoại, những người này lo lắng nhiều hơn và họ không dám cho biết danh tính vì sợ bị trả thù. "Vâng, chúng tôi đang tạm thời tận hưởng lệnh ngừng bắn nhưng điều gì sẽ xảy ra sau đó? Chúng tôi phải làm gì với một chế độ ngày càng có nhiều quyền hạn hơn?" Sara, 27 tuổi, một giáo viên trường tư đã không tiết lộ tên họ và nơi ở của mình, nói.

Dân Iran không còn nhiều Cách Chọn Lựa

Hàng nghìn người đã bị giết trong cuộc đàn áp biểu tình kéo dài nhiều tuần vào tháng Giêng, khiến Tổng thống Mỹ Donald Trump phải lên tiếng ông sẽ giúp đỡ người dân Iran. Nhưng trong khi cả Trump và Thủ tướng Israel Benjamin Netanyahu đều nói rằng họ hy vọng cuộc chiến sẽ lật đổ giới giáo sĩ cầm quyền, hy vọng đó

đã tan dần khi các cuộc ném bom cứ tiếp diễn mãi. “Các cuộc đàn áp làm nhiều dân Iran tức giận và muốn có những người cầm quyền mới, nhưng sau đó chẳng còn hy vọng gì nơi cuộc chiến”, Memarian nói. “Tôi nghĩ rằng nhiều người Iran đã nhận thức rõ rằng cuộc chiến này không nhằm giúp đỡ người dân Iran”, ông ta nói tiếp.

Cả Mehtab lẫn những phụ nữ khác ngồi trong một quán cà phê nơi phía bắc Tehran đều không đội hijab, một loại khăn trùm đầu họ đã bị bắt buộc phải mang trong nhiều thập kỷ ở Iran. Quy định lỏng lẻo hơn về trang phục nơi công cộng là do các cuộc biểu tình rầm rộ năm 2022, và các cuộc tranh đấu cho quyền phụ nữ mà chính quyền đã đàn áp một cách thô bạo, chỉ ngầm thả lỏng một số quy định về trang phục. Nhà phân tích chính trị độc lập người Iran sống tại Anh, ông Hossein Rassam, nói ngay từ tháng Giêng người ta đã thấy rõ rằng chính quyền sẽ không dễ dàng gì nhượng bộ một lần nữa, và nói sau đó rằng chính thể sẽ không sụp đổ trước các cuộc tấn công quân sự.

Cuộc chiến đã khiến người dân Iran chia rẽ hơn bao giờ hết, nhưng họ có ít quyền chọn lựa. Ông nói: “Đây là thời điểm quyết định đối với người dân Iran bởi vì cuối cùng, dân Iran, đặc biệt là người sống trong nước, đã nhận thức ra rằng họ cần phải sống chung với nhau. Không còn nơi nào để họ đi cả.”

“Ngọn Lửa Dưới Tro Tàn”

Nhiều người lo sợ rằng các cuộc đàn áp sẽ mạnh bạo hơn. “Trên đường phố, hiện phụ nữ đi lại mà đầu không cần trùm khăn, nhưng không rõ liệu quyền tự do này có còn sau một cuộc thỏa thuận với Hoa Kỳ hay không. Đàn áp chắc chắn sẽ tăng lên 100%, bởi vì một khi đã có thỏa thuận với Washington thì chính quyền sẽ không còn bị áp lực từ bên ngoài nữa”, Arjang, một ông bố 43 tuổi có hai con, nói với Reuters qua điện thoại từ phía bắc Tehran. Các cuộc biểu tình hồi tháng Giêng không mang lại thay đổi hữu hình nào cho cuộc sống của người dân, trong khi đó nó dẫn đến việc chính quyền hạn chế nghiêm ngặt việc sử dụng internet - một đòn giáng mạnh vào doanh nghiệp và người dân bình thường vì họ rất cần thông tin trong thời chiến.

“Ngay cả những việc nhỏ nhất như liên lạc với người thân sống ở nước ngoài cũng không còn”, Faezeh, 47 tuổi, nói khi đang chơi bóng chuyền với bạn bè trong một công viên ở phía bắc Tehran. “Sự bất mãn của người dân có thể sẽ gia tăng ngay sau khi chiến tranh kết thúc vì người dân bớt sợ bị gán mác phản bội,” Memarian nói. “Có rất nhiều ngọn lửa dưới tro tàn”, ông nói tiếp.

(Bài viết do Parisa Hafezi tại Dubai và Angus McDowall tại London thực hiện; biên tập bởi Aidan Lewis)